

The essence of History: (תנחומא) נורא עליליה

Master of History, plot

משל נורא עליליה and the

אדם הראשון

עון האמורי

מצה is precisely the same thing – historical plot

לילה המשומר ובא מששת ימי בראשית

HISTORY

Understanding the nature of history as התעוללות

נורא עלילה – ורב העלילה

The entire involvement of בני ישראל is in terms of history

לכם החודש הזה as the beginning of חירות

The מצוה of sensitivity to history

The מצוות of history at the end: פטור חמור, תפילין קרבן פסח

History as the source of ' וידעתם כי אני ה'

The ידוע תדע: חירות as the basis of ידיעה

THE CONNECTION BETWEEN THE TWO:

the speech to the children in terms of history

היום הזה is in terms of זכירה

זכירה זכור את היום הזה (יג:ג) היום לזכרון (יב:יד) ולזכרון בין עיניך (יג:ט)

The deepest ידעתם

THE DEEP SIGNIFICANCE OF HISTORY TO FREEDOM

The nature of freedom and choice

The need for meaningful options

The difference between decisions and Choice

This is why we need מה נשתנה: what is the *difference*!

The greater the significance, the greater the חירות

What בראשית implies – משומר ובא מששת ימי

מאיימים על העדים – בשבילי נברא עולם ורש"י

אינו חושש להזלזל – אוכל בשוק פסול לעדות

מה העדות לכם

We now remove the entire sense of עבדות and replace it with חירות

מצרים וליל שימורים

But why do we need the מצרים ידיעת?

An even worse problem in the understanding of historical significance:

The other מצרים דאמר who is ר' אליעזר says that מן המזיקין ובא מן המשומר

Not to have to worry about muggers!

Which is a pretty big comedown from this whole tremendous historical basis

RASHI AND THE מכילתא

In this light, we can see how serious Rashi is in saying that this is the מצוה

לא תצאו שכיון שניתן רשות... (יב:כב)

The Ramban is shocked, "Is one not supposed to leave his house at night?"

But he explains why Rashi could say nothing else, for there was no משחית: It says אני ולא מלאך

He offers another פשט that it is not referring to מזיקין but to army of מלאכים

The Mizrahi suggests that the need is to avoid the חילול השם of a Jew being killed that night which would reduce the impact of the מכה

But Rashi is indeed connecting the לא תצאו with the ליל שימורים

And this is the essence of the 'פסיחת ה' – it is incredible that it should be expressed here in לילה המשומר ובא
 The actual name of the קרבן והחג

החודש הזה לכם

Let us examine the nature of the central מצוה of history here: החודש הזה לכם
 The Torah stresses that it is only לכם (מכילתא) לישראל:
 Makes it harder to see what possible involvement מצרים should have

SIGNIFICANCE

Understanding the significance: לא היה התורה צריך להתחיל אלא
 Why? If history is unimportant and just מצוה makes a difference, why not ask about history of Yisrael
 If just a list of מצוות, why not then have all מצוות including הנשה פר"ו וגיד הנשה
 Two separate points: ראשון הוא לכם and החודש הזה לכם

Two HISTORIES – אדם הראשון

The second one means: לכם ולא לאדם הראשון
 He did not count from תשרי הזה, i.e. ניסן, he counted only from תשרי

יצירות Two

One of אדם for שבת וששת ימים
 The other of ראש חודש, for Yisrael
 One is שבת, one is ראש חודש
 שבת was not a זכות לצאת for Yisrael, but קידוש החודש was
 לא חודש ולא שבת
 מדי שבת בשבתו ומדי חדש בחדשו
 פתיחת דלתי העזרה שבת וראש חודש
 שבת אינה צריכה קידוש

Two HISTORIES

לא היה צריך להתחיל"ל אלא
 But no coincidence that *this is the מצוה of history itself!!*
 But once we have this מצוה of course history is important
 Separate countings for בראשית where we count from תשרי
 And for history of מועד where we count from החודש הזה לכם
 Before החודש הזה לכם, history was for the אומות
 For עלילות history is גויים
 אם יאמרו אומות העולם גנבים אתם!
 history אדם, pre-history means למבול כר"א מתשרי
 לתקופות כר"א מניסן

מכילתא UNDERSTANDING THE

included in סוד העיבור וישראל means to create history
 The פמליא של מעלה, שומרי המלך, דרך ארץ, רמב"ן as per מכילתא
 But according to רש"י the essence of פסח is the relationship between ליל שימורים
 Only the section that defines בני ישראל עבודת בני ישראל is defined by Rashi as relating to מזיקים
 Note that Rashi does not bring it in ליל שימורים but in בני ישראל
 ליל שימורים הוא... שימורים לכל בני ישראל לדורותם – משומר ובא מן המזיקין כענין שנאמר ולא יתן המשחית לבוא וגו'
 Where does he get this from?
 רבי יהודה תרתי משמע ר"ה יא: ד"ה לילה תוס'
 Because otherwise how are we סומך on it for ingesting זוגות?

Rashi learns that not **תרת** **משמע** but that this is itself a *separate* **דיוק**
 Not only was **הקב"ה** waiting for **גאולה** (**ליל שימורים להק**), but **ישראל** is also **נשמר** (**שימורים לבני ישראל**)
 It is the connection between both that is important
 That is why we do both: **למבול כרבי אליעזר ולתקופה כרבי יהושע**
 The opportunity for taking part in **ראשית ימי בראשית**
 The deeper meaning of the **מכילתא**: **ללמדך שאינו מבחין בין צדיק לרשע**: **מכילתא**
וכן אתה מוצא שהיו האבות והנביאים נוהגים בדרך ארץ: וישכם אברהם בקר...יעקב בבקר...משה בבקר...יהושע בבקר...שמואל לקראת שאול בבקר
ומה האבות והנביאים שהלכו לעשות רצונו של מי שאמר והיה העולם נהגו בדרך ארץ שאר בני אדם על אחת כמה וכמה
 This is part of the whole essence of freedom according to **רש"י**
 Why the **מזרחי** is really so important
 Taking part in the building of history is a deeper significance
 The connection between the two is **פסח**
 This is the **סוד הגאולה** and the **סוד העיבור**
מקום במעשה בראשית and **ליל שימורים** Both **מרכי ואסתר**
 To the **גויים** there is only **עלילה**: **אני הכבדתי לב פרעה**, no room for creation

ACTING WITH **דרך ארץ** AS THE ESSENCE OF HISTORY

So the concept of **דרך ארץ** is part of the essence of freedom and History
 For **ישראל** history is **דרך ארץ**
אשר במאמרו ברא שחקים – חוק וזמן נתן להם
שלא ישנו את תפקידם וללבנה אמר שתתחדש!
 The difference between the objects of the "plot" and the power to be **מחדש** – such is the difference between **ישראל והעמים**

CONNECTING **שבת** וראש חודש

On **ראש חודש** we say: **אתה יצרת עולמך מקדם**, we start with **שבת** as part of original Creation, and then reach **ראש חודש**
 The **זוהר** that says that this is the essential **חיבור**, when **שבת** and **ראש חודש** come together
 That history must include both **ר"א ור"י**
 The significance is **ישראל** **בשביל** **לכם** connected directly to **החודש הזה**
חירות requires the ability to *express* within the world the choices he has made so as to be part of **בריאה**
 This is why liberty is directly related to freedom!

THE RELATIONSHIP OF LIBERTY TO FREEDOM

This is the parasha that translates a mere liberation into actual individual freedom
 Significance cannot be solipsistic
 The extent of the articulation is the extent of the freedom
 The extent of the **חיבור** is the extent of the freedom
רב מאיר שמחה and the analysis of the **גלות-גאולה** process
 Constraints on liberty are ultimately constraints on freedom
 It is not a coincidence that **שבי** is part of the loss of **חירות**
גלות is more than a problem of cultural absorption
 This is why it reintroduces **ישראל** to the process
 The need for significant choices
ליקוטי מאמרים **פסח** that this is the entire achievement of **פסח** (**ליקוטי מאמרים**)
התחלת קדושת הפרט according to **רבי צדוק** that this is the entire achievement of **פסח** (**פסח**)
 This is **סיפור**